

leiding voor gezondheid en leven hunner eigen kinderen, vrouwen en moeders moet hebben, en waarin zij de stakers bezweren, te denken aan de zieken, die aan de zorgen van de artsen der ziekenhuizen zijn toevertrouwd.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

CARREL's WONDBEHANDELING.

Het zij mij vergund, mede namens dr. DE HAAS, enkele opmerkingen te maken naar aanleiding van het ingezonden stukje van collega VERMEY op bladz. 1123. Wellicht zou dat nut kunnen stichten, omdat de schrijver aanhanger blijkt te zijn van een drietal beginselen, die o.i. niet vaak genoeg bestreden kunnen worden.

1°. Hij verdedigt de meening, dat een proefschrift niet mag worden gebruikt om werk van anderen af te breken.

Wij zijn van oordeel, dat men in een wetenschappelijk werkstuk, ongeacht de al of niet gegronde autoriteit van vroegere onderzoekers, stelselmatig en logisch zijn gevolgtrekkingen moet maken uit de gegevens van een proefondervindelijk onderzoek, waarbij onder strenge en nuchtere critiek op onbevangen wijze feiten worden verzameld. Natuurwetenschappelijk onderzoek en dus ook het handelen in de kliniek zijn onverenigbaar met het geloof in autoritaire uitspraken.

2°. Hij protesteert tegen de slotsom, dat het vraagstuk der behandeling van de besmette wond door CARREL's methode nog niet is opgelost.

Wij meenen, dat het onjuist is, zich door een vooropgezette meening te laten verleiden tot een protest, dat zeker niet kan dienen om een moeilijk wetenschappelijk vraagstuk nader bij de oplossing te brengen. Een gedachtenwisseling over de schatting van de waarde eener methode moet haar zwaartepunt hebben in de kritiek van de wijze, waarop het onderzoek verricht werd. Hij, die zijn afwijkend oordeel niet grondt op de waardeering van de motieven, die tot de slotsom voerden, mist het recht tegen de slotsom zelve zijn protest te doen hooren.

3°. De schrijver neemt het voor CARREL's methode op, gesteund door, wat men noemt, klinische ervaring.

Wij benijden den schrijver zijn schoonen geestdrift. Ook bij ons werd die aanvankelijk gewekt door het aangehaalde boekje. Toen echter CARREL's vooropstellingen aan nauwkeurige en rustige critiek werden onderworpen, kon, met hulp van ervaren bacteriologen en patholoog-anatomen, worden aangetoond, dat zij niet alle juist waren. Wij meenen nu, dat men in de kliniek steeds steun moet zoeken op de natuurwetenschappelijke proefneming en de richting moet gaan, die door haar wordt aangewezen. Aan haar moeten altijd weer de uitkomsten der klinische behandeling getoetst worden. Zoolang de theoretische ondergrond eener wijze van behandelen niet den druk der proefondervindelijke methodiek verdraagt, kan de klinikus, wil hij niet afdalen tot het standpunt van bloote empirie, zich niet beroepen op gunstige gevolgen, die hij vermeent in de kliniek te hebben waargenomen. Doet hij dat, dan komt hij op dwaalwegen, waarop het verband tusschen oorzaak en gevolg bij de behandeling niet meer kan worden beoordeeld. Dat men, evenals in de „carbolen- en sublimaatperiode” der antiseptische behandeling van wonden eertijds geschiedde, thans de dwalingen der moderne antiseptis van CARREL en zijn volgelingen begint te begrijpen, kan een ieder uit de rustige studie der jongste literatuur ervaren. *L'histoire se repète!*

Utrecht, 9 April 1919.

H. J. LAMÉRIS.

DE STAAT EN GENEESKUNDIGEN-AMBTENAREN.

Het kan zijn nut hebben in wijderen kring en in het bijzonder in den kring van belanghebbenden eens met een enkel voorbeeld bekend te maken, welke houding de regeering aanneemt tegenover sommige geneeskundigen-ambtenaren. Ik heb op het oog de geneeskundigen, verbonden aan de gevangenissen, die niet hebben genoten